

FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I FALUN
 Enhet 2
 Ann-Louise Jonsson

DOM
 2013-04-12
 Meddelad i
 Falun

Mål nr
 13-13

SÖKANDE

Ricoh Sverige AB, 556228-8851
 Box 1536
 171 29 Solna

Ombud: Advokat Carl Norén
 Kastell Advokatbyrå AB
 Box 7169
 103 88 Stockholm

MOTPART

Landstinget Dalarna
 Box 712
 791 29 Falun

SAKEN

Överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling, LOU

KONKURRENSVERKET	
2013 -04- 1 5	
Avd	
Dnr	
KSnr	Aktbil

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår Ricoh Sverige AB:s ansökan om överprövning.

BAKGRUND OCH YRKANDEN M.M.

Landstinget Dalarna genomför en upphandling i form av en förnyad konkurrensutsättning från Kammarkollegiets ramavtal "Klienter" (dnr LD12/02420). Tilldelningsbeslut meddelades den 20 december 2012, varvid annan anbudsgivare än Ricoh Sverige AB (Bolaget) antogs såsom det ekonomiskt mest fördelaktiga.

Bolaget, vars anbud förkastats i kvalificeringsfasen med motiveringen att anbudet omfattar fel prisbilaga, ansöker om överprövning och yrkar att upphandlingen ska göras om. Bolaget anför att upphandlingen strider mot transparensprincipen då varken Landstinget Dalarnas e-postmeddelande den 29 november 2012 eller däri bifogad reviderad prisbilaga har publicerats på TendSign i enlighet med vad som föreskrivs i avropsförfrågan. Bolaget har lidit eller riskerar att lida skada till följd av Landstinget Dalarnas förfarande.

Landstinget Dalarna motsätter sig Bolagets ansökan och anför att upphandlingen har genomförts i enlighet med LOU. Den 29 november 2012 skickades ett e-postmeddelande ut via TendSign till samtliga leverantörer som erhållit underlaget för den förnyade konkurrensutsättningen via TendSign. Av meddelandet framgår skälen till den aktuella kompletteringen och den nya prisbilagan bifogades som en fil till e-postmeddelandet. Samtliga anbudsgivare erhöll samma information vid samma tillfälle och upphandlingen brister inte väsentligt i transparens. Bolaget, som i likhet med övriga anbudsgivare fick tillgång till den reviderade prisbilagan, bifogade emellertid inte den nya prisbilagan till sitt anbud varför det fanns grund för att förkasta Bolagets anbud. Landstinget Dalarna har gett in och åberopat kopior på e-postmeddelanden gällande den aktuella kompletteringen i prisbilagan.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Utgångspunkter för förvaltningsrättens prövning

I mål om överprövning enligt LOU gäller som huvudprincip att den part som gör gällande att en upphandling är felaktig på ett klart och tydligt sätt anger vilka omständigheter han grundar sin talan på (RÅ 2009 ref. 69).

Förvaltningsrätten har således att pröva om det på grundval av vad Bolaget anfört är visat att Landstinget Dalarna har brutit mot någon av de grundläggande principerna eller någon annan bestämmelse i LOU och att detta medfört att Bolaget lidit eller kan komma att lida skada (16 kap. 6 § LOU). De grundläggande principerna innebär att upphandlande myndigheter ska behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt, genomföra upphandlingar på ett öppet sätt samt iaktta principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet (1 kap. 9 § LOU).

Avtalsspärren

Bolaget har under skriftväxlingen återkommande berört frågan om avtalsspärrens längd, varför förvaltningsrätten finner skäl att i korthet bemöta denna fråga. Landstinget Dalarna har, såvitt framkommit, skickat anbudsgivarna en underrättelse om tilldelningsbeslut med ett elektroniskt medel den 20 december 2012. I tilldelningsbeslutet anges att "avtal tecknas tidigast 2013-01-07". Landstinget Dalarna har genom skrivningen i tilldelningsbeslutet således angett en längre avtalsspärr än den föreskrivna minimifristen (jfr 16 kap. 1 § tredje stycket LOU). En ansökan om överprövning av en upphandling ska ha kommit in till förvaltningsrätten före utgången av sådan avtalsspärr som avses i bl.a. 1 §, dvs i förevarande fall senast den 6 januari 2013 kl. 24.00 (jfr 16 kap. 11 § LOU). Bolagets ansökan kom in till förvaltningsrätten den 2 januari 2013, dvs. inom föreskriven tid och en förlängd avtalsspärr löper i och med detta (jfr 16 kap. 8 § LOU).

Frågan om bristande transparens

Av principerna om transparens och likabehandling i 1 kap. 9 § LOU följer att den upphandlande myndighetens krav ska anges på ett sätt som gör att varje leverantör med utgångspunkt i förfrågningsunderlaget kan skapa sig en bild av möjligheterna att lämna ett konkurrenskraftigt anbud. Höga krav bör ställas på noggrannhet, tydlighet och transparens i alla delar av ett förfrågningsunderlag, även om mindre brister och oklarheter får godtas (jfr Högsta förvaltningsdomstolens avgörande RÅ 2002 ref. 50).

Bolaget gör gällande att upphandlingen brister i transparens angående vilken prisbilaga som ska användas och bifogas anbuden och menar att det är uppenbart att förfrågningsunderlaget ska tolkas på så sätt att alla uppgifter i upphandlingen ska publiceras på TendSign. Bolaget anför följande. Den 29 november 2012 skickade Landstinget Dalarna ut ett e-postmeddelande till leverantörerna där man förklarade att man ville göra en komplettering i prisbilagan angående tjänster. En ny reviderad prisbilaga bifogades e-postmeddelandet och anbudstiden förlängdes med anledning av detta till den 17 december 2012. Varken e-postmeddelandet eller den reviderade prisbilagan publicerades emellertid på TendSign utan skickades direkt till leverantörernas respektive e-postadresser. Inte heller i övrigt innehöll TendSign någon information om att e-postmeddelandet skulle ha skickats.

I avropsförfrågan anges bl.a. följande. Svar på frågor och andra uppgifter kommer under anbudstiden att delges registrerade leverantörer via TendSign (punkten 1.3, Förtydligande och komplettering av förfrågningsunderlag).

I målet är ostridigt att det i e-postmeddelande från Landstinget Dalarna bl.a. anges att landstinget vill göra en komplettering i prisbilagan angående tjänster (stöldskyddsmärkning, avemballering, leverans etc.), att tillägget kommer att gälla under hela avtalsperioden samt att landstinget kommer att utvärdera denna kostnad. I meddelandet anges vidare att den nya prisbila-

gan ska bifogas till anbudet. Av de handlingar Landstinget Dalarna gett in i målet framgår, såvitt förvaltningsrätten kunnat utläsa, att det aktuella e-postmeddelandet inklusive den kompletterade prisbilagan skickades på elektronisk väg den 29 november 2012 till samtliga leverantörer via upphandlingsverktyget TendSign. Förvaltningsrätten anser att uppgifterna om den kompletterade prisbilagan har gjorts tillgängliga på ett sådant sätt att de härigenom får anses ha delgetts de registrerade leverantörerna i enlighet med vad som anges i avropsförfrågan (punkten 1.3 och 4). Förvaltningsrätten anser inte att det föreligger någon bristande transparens i detta hänseende eller att det utifrån den komplettering som gjorts i prisbilagan kan ha framstått som oklart för anbudsgivarna på vilket sätt anbuden skulle avges. Det har heller inte framkommit annat än att övriga leverantörer i upphandlingen tagit del av och uppfattat innebörden av de dokument som Landstinget Dalarna skickat ut och i enlighet med vad som där föreskrivs bifogat den nya prisbilagan till sina respektive anbud.

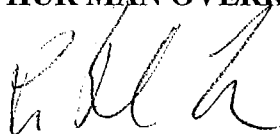
Bolagets uppfyllelse av skall-krav

Anbud som inte uppfyller förfrågningsunderlagets obligatoriska krav ska som regel inte ska beaktas vid utvärderingen. De krav som anges i förfrågningsunderlaget måste således vara uppfyllda för att den upphandlande myndigheten ska kunna utvärdera anbudet och den upphandlande myndigheten får inte frånfalla uppställda krav, eftersom förfarandet då skulle strida mot likabehandlingsprincipen och principen om öppenhet och förutsebarhet.

Av förfrågningsunderlaget (Avropsförfrågan punkten 3.1) och den komplettering till denna som sedermera gjorts framgår att den nya prisbilagan ska bifogas till anbudet och att priser ska inkludera eventuella kostnader för emballage, försäkring, tull, miljöavgifter, transport samt för vissa i den nya prisbilagan närmare angivna tjänster. I målet är klarlagt att Bolaget inte har bifogat den nya prisbilagan till sitt anbud och att anbudet således inte anger några priser för ”Tjänster för PC” och ”Tjänster för bildskärm”.

Bolagets anbud uppfyller därmed inte samtliga skall-krav i upphandlingen och Landstinget Dalarna har således haft fog för att förkasta anbudet. En anbudsgivare vars anbud rätteligen har förkastats riskerar normalt sett inte att lida skada såvida inte samtliga anbud i upphandlingen även borde ha förkastats. Bolaget har inte åberopat detta som grund i målet, varför ansökan om överprövning ska lämnas utan bifall.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (DV 3109/1 C LOU).

Karin Forslund Johansson
rådman